

Utbildningsdepartementet

Uppdrag att utreda en reglering om elektronisk kommunikationsutrustning i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet

Bakgrund

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Vid undervisning får endast sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning förekomma som sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande eller som utgör extra anpassningar eller särskilt stöd (5 kap. 3 och 4 a §§ skollagen [2010:800]). Rektor i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet får för ett år i taget besluta att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning ska samlas in vid varje skoldags början (5 kap. 4 d § skollagen). Det finns också möjligheter till undantag från ett sådant beslut för enskilda elever om det finns särskilda skäl.

Användandet av mobiltelefoner i skolan kan ha en negativ påverkan på lärandet och elevernas mående

Användandet av mobiltelefoner i skolan kan, som regeringen anför i propositionen Skolans arbete med trygghet och studiero (prop. 2021/22:160), ha en negativ påverkan på lärandet och därmed även påverka kunskapsresultaten negativt. Det är betydelsefullt för elevernas lärande att de är fredade från nätkränkningar under skoldagen även om kränkningar inte automatiskt upphör för att mobiltelefoner inte tillåts i undervisningen eller utbildningen (prop. 2021/22:160, s. 96). Av den senaste PISA-undersökningen framgår att Sverige har ett sämre disciplinärt klimat än många andra länder. Svenska elever uppges i högre utsträckning än OECD-genomsnittet

att de blir distraherade av digitala verktyg i klassrummet. Samtidigt har nät-mobbning, liksom övrig mobbning, blivit allt vanligare under det senaste decenniet (Skolbarns hälsovanor, Folkhälsomyndigheten 2023).

Skolverket visar i en rapport att rektors möjlighet att besluta om daglig insamling av mobiltelefoner använts på åtta av tio grundskolor respektive drygt fem av tio anpassade grundskolor under läsåret 2022/23. I de flesta fallen har beslutet gällt samtliga årskurser på skolan. (Fysiska ingripanden och disciplinära åtgärder: En kartläggning i grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola och anpassad gymnasieskola, Skolverket, 2023).

Insamling av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning under hela skoldagen kan ha flera fördelar. Genom att göra en daglig insamling av mobiltelefoner och annan kommunikationsutrustning till norm när det gäller de obligatoriska skolformerna samt fritidshemmet kan t.ex. tillfällena för digitala kränkningar under skoltid komma att minska. Vidare är det sannolikt positivt för såväl den fysiska och psykiska hälsan som lästiden om skärmtiden minskar. Därmed kan både elevernas lärande och mående gynnas av en mobilmfri skola.

Uppdraget

Mot bakgrund av det ovan redovisade finns det anledning att utreda hur en reglering om daglig insamling av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning kan utformas när det gäller de obligatoriska skolformerna samt fritidshemmet. En utredare ska därför ges i uppdrag att biträda Utbildningsdepartementet med att ta fram ett förslag till en sådan reglering. En utgångspunkt bör vara att det ska vara möjligt att besluta om undantag om det finns särskilda skäl.

Utredaren ska

- analysera förutsättningarna för och lämna förslag som innebär att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning ska samlas in vid varje skoldags början när det gäller de obligatoriska skolformerna samt fritidshemmet,
- analysera och föreslå vilka undantag från denna regel det är lämpligt att en rektor ska kunna besluta om samt eventuella andra behov av undantag,

- analysera förutsättningarna för och vid behov lämna förslag som innebär att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning kan omhändertas i de fall en elev inte följer bestämmelserna om insamling,
- analysera om regelverket behöver förtydligas när det gäller vilken utrustning som avses, exempelvis när det gäller smarta klockor eller liknande, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Kontakter och redovisning av uppdraget

Utredaren ska redogöra för ekonomiska och andra konsekvenser av sina förslag. I uppdraget ingår att beskriva konsekvenser av förslagen med utgångspunkt i vad som anges i kommittéförordningen (1998:1474) och förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar bl.a. när det gäller bedömningar om konsekvenser för den kommunala självstyrelsen. Utredaren ska i de delar det är aktuellt redovisa förslagets konsekvenser utifrån Sveriges internationella åtaganden. Utredaren ska vidare göra en analys utifrån dataskyddssynpunkt av sådana behandlingar av personuppgifter som är en nödvändig konsekvens av utredningens förslag. Viktiga ställningstaganden som gjorts vid utformningen av förslagen ska beskrivas. Vidare ska alternativa lösningar som övervägts beskrivas liksom skälen till att de har valts bort.

Utredaren ska inhämta synpunkter från berörda myndigheter, kommuner och regioner samt andra aktörer och organisationer som är relevanta för uppdragets genomförande. Utredaren ska samråda med utredningen Stärkt trygghet och studiero i skolan (U 2023:06) samt följa och beakta andra relevanta utredningar, t.ex. Utredningen om en minskad administrativ börda för förskollärare och lärare (U 2023:01). Utredaren ska även ta hänsyn till relevant arbete som pågår inom berörda myndigheter och Regeringskansliet.

Uppdraget ska redovisas senast den 3 mars 2025.